

De vogels van Decibel

Decibel is een stad in het uiterste noordoosten van Katoren, daar waar de nevelige oceaan begint, ingeleid door een handvol ontogankelijke, rotsachtige eilanden.

Als Stach het station uitkomt en midden in Decibel staat, voelt hij zich ineens erg alleen. De stad ziet hem niet. De mensen reppen zich haastig voort, zwigend, zelfs als ze met z'n tweeën lopen. Auto's snorren door vreemde straten met vreemde namen. Stach kent alleen Wiss. Nooit eerder is hij buiten die stad geweest. Het valt hem op dat alle mensen mutsen en andere hoofddeksels dragen. Vreemd, zo koud is het niet. De mutsen en hoeden van de dames zijn sierlijk, passend bij hun mantels. De mannen hebben dunne grijze mutsen op, die allemaal op elkaar lijken.

In de trein heeft Stach bedacht dat hij naar de burgemeester zal gaan. Die zal hem zeker kunnen inlichten over de vogels en wat er nu eigenlijk met hen aan de hand is. Hij schiet een voorbijganger aan om te vragen waar het gemeentehuis is.

‘Meneer, kunt u me zeggen...’

De man loopt door, schijnt hem niet te horen. ‘Heren, kunt u me zeggen...’

‘Mevrouw, weet u...’

Niemand reageert. Verstaan de mensen hem niet? Hij geeft het op, loopt op goed geluk de drukste weg af. Die zal wel naar het centrum van de stad gaan, voor zover hij daar al niet is, bij het station. Als hij daar zo loopt, met het kille gevoel een vreemdeling te zijn, gebeurt er iets onverwachts. Een huisdeur vliegt open en naar buiten stormt een vrouw. Ze heeft een schort voor, alsof ze zo uit de keuken komt, maar toch heeft ze een eenvoudig kapje op, dat tot over haar oren reikt. Ze rent op Stach toe, roept ‘kom mee, kom mee!’ en pro-

beert hem aan zijn arm het huis in te trekken. Verbaasd laat hij zich meevoeren. Wat bezielt dat mens? Als hij in de gang is slaat ze met een zucht van verlichting de deur dicht.

‘Onverantwoordelijke,’ zegt ze. ‘Hoe kon je dat nu doen?’

‘Wat doen?’ vraagt Stach verbaasd.

‘Kom maar even in de kamer.’

Ze gaan naar binnen. Op de grond zit een jongetje met blokken te spelen, een knulletje van een jaar of vier, vijf. Hij kijkt niet op als ze binnenkomen.

‘Hallo,’ zegt Stach.

Het kind reageert niet.

‘Hallo,’ zegt Stach nog eens, krachtiger nu. De jongen schijnt niets te merken.

‘Laat maar,’ zegt de vrouw. ‘Hij zou je niet horen, al had je de hele plaatselijke harmonie meegebracht.’

‘Ach,’ zegt Stach, ‘wat zielig. Is hij doof?’

‘Eenmaal is hij me ontsnapt,’ zegt de vrouw bitter. ‘Eenmaal is hij de tuin ingelopen zonder zijn oorklepjes. En toen kwamen ze natuurlijk net. Een week lang waren ze niet geweest en toen kwamen ze.’

‘Wie, de vogels?’ vraagt Stach, die er langzamerhand iets van begint te begrijpen.

‘Natuurlijk de vogels. Ben je niet van hier? Nou begrijp ik waarom je zonder oorkleppen op straat liep. Ik schrok me dood toen ik uit het raam keek. Als ze waren gekomen was je nu net zo doof als mijn Harco.’

Als Stach haar vraagt hoe het nu precies zit met de vogels, begint ze te vertellen.

Op onregelmatige tijden, soms met een tussentijd van uren, soms van weken, komen van overzee grote zwermen zwarte vogels aanvliegen. Sinds mensenheugenis gebeurt dat al. Die vogels krijsen zoals vogels dat soms doen, maar het vervelende is dat ze allemaal op precies dezelfde toonhoogte krijsen. Die ene toon is daardoor zo

schel dat hij het gehoororgaan van de mensen voorgoed beschadigt als ze hun oren niet hebben beschermd. Daarom draagt iedereen op straat een muts met ingebouwde oorkleppen. Binnenshuis word je niet doof van het geschreeuw van de vogels, maar het is zo onaangenaam dat de meeste mensen ook daar hun oorkleppen ophouden of speciale huisklepjes dragen.

Stach vertelt dat hij de opdracht heeft de vogels tot zwijgen te brengen.

‘Arme jongen,’ zegt de vriendelijke vrouw. ‘Dat lukt je nooit. Talloze professoren in de vogelkunde hebben het geprobeerd. De meesten van hen zijn zelf doof geworden en hebben zich toegelegd op het verbeteren van de gehoorapparaten. Op dat gebied zijn we nummer één in de wereld.’

‘Dat ziet er niet best uit,’ vindt Stach. ‘Enfin, ik zal de burgemeester maar eens opzoeken.’

De vrouw legt hem uit hoe hij het gemeentehuis kan bereiken en geeft hem een paar oude oorkleppen van haar man.

‘Je mag ze houden, hoor. Hij heeft nog wel tien paar in de kast liggen.’

‘Fijn, mevrouw. En hartelijk dank.’

Hij aait Harco over zijn bol en gaat de straat op. Nog geen twee straten ver is hij als een vreselijke, snerpende toon hem de handen tegen de oorkleppen doet slaan. Een ondragelijk geluid, dat hij tot in zijn maag voelt. Meteen wordt de lucht verduisterd door duizenden vogels. De mensen op straat kijken op noch om. Ze zijn het gewend. Stach is de vrouw nu pas echt dankbaar. Veronderstel eens dat ze hem niet had opgemerkt! Hij gaat met zijn handen tegen zijn oren op een muurtje zitten en wacht tot de vogels weg zijn. Dan vervolgt hij zijn weg naar het stadhuis.

De burgemeester van Decibel is de meest praatgrage man die Stach ooit heeft ontmoet. Hij heeft de jongen die meent de vogels te kun-

nen bestrijden mee naar huis genomen en praat aan één stuk door. Hij beweegt zijn handen, zijn lichaam, zijn gezellige dikke wangen, zijn hoofd, alles beweegt hij, terwijl hij voortdurend aan het woord is.

‘Neem nu wethouder Moven,’ zegt hij. ‘Die heeft een theorie. Daar praat hij al jaren over. Hij meent dat hij er de vogels mee de baas kan worden. Ik zal je die theorie nu niet precies uitleggen, het belangrijkste is dat hij er al die jaren geen stap verder mee is gekomen. En daarom, beste jongen, is het onmogelijk dat jij iets kunt uitrichten, want...’

‘We zullen zien,’ zegt Stach.

‘... want je bent niet eens van hier. Wethouder Blankert heeft ook een theorie. Er gaat geen raadsvergadering voorbij of hij praat erover. Blankert is een kundig man. Er is weinig op het gebied van vogels dat hij niet weet. En toch is hij er niet in geslaagd ons van dit kwaad te verlossen. Hoe zul jij dan in staat zijn iets te doen, waar...’

‘We zullen zien,’ zegt Stach.

‘... waar een deskundige als wethouder Blankert het moet laten afweten? Trouwens, in alle bescheidenheid mag ik wel zeggen dat ik zelf ook een veelbelovend plan heb. Ik zin op middelen om het ten uitvoer te brengen. Een dezer dagen zal ik het je wel eens uitleggen. Ik wil je niet ontmoedigen, maar als man met wat meer ervaring op dit gebied moet ik je er toch voor waarschuwen dat je geen kans hebt.’

‘We zullen zien,’ zegt Stach voor de zoveelste keer.

Hij heeft om de burgemeester te kunnen verstaan, zodra hij bin-nenshuis was zijn oorkleppen afgezet, en hij begrijpt dat de burge-meester, die dit niet heeft gedaan, geen woord hoort van wat hij zegt. Daarom licht hij, vrijpostig als hij is, een van de oorkleppen van zijn gastheer op, en toetert in zijn oor: ‘We zullen horen.’

De goede man schrikt zich een ongeluk, maar lacht dan smakelijk.

‘Je hebt gelijk,’ zegt hij. ‘Het is moeilijk iemand te verstaan met

die beroerde dingen op je hoofd. Anderzijds, veel belangwekkends wordt er ook niet gezegd. Je mist niet veel.'

'Ik zou wel graag willen weten wat die theorieën van wethouder Moven en wethouder Blankert en van u inhouden,' zegt Stach.

'Hé, je hebt naar me geluisterd,' zegt de burgemeester verrast. 'Weet je wat, ga vanavond mee naar de raadsvergadering, daar zullen ze allemaal hun ideeën wel weer uiteenzetten. Ik ben trouwens ook van plan mijn eigen voorstel nog eens toe te lichten.'

'Graag, burgemeester,' zegt Stach.

De burgemeestersvrouw, een gezellige dame, die in dikte niet voor haar man onderdoet, dient een uitstekende maaltijd op en nodigt Stach uit om te blijven logeren. En dat nog wel nadat hij van schrik een lepel pudding met bessensap op het tapijt heeft laten vallen toen de vogels weer overkwamen. Daarna wandelen Stach en de burgemeester samen naar de raadszaal. Stach neemt plaats op de publieke tribune, en ziet hoe de zaal zich vult met mannen en vrouwen die allemaal tassen en stapels documenten bij zich hebben. De burgemeester slaat met een hamer op tafel, opent de vergadering en geeft het woord aan wethouder Moven. Stach doet zijn oorkleppen af en luistert naar wat deze gezagsdrager heeft te zeggen. Het komt hierop neer:

Als de vogels ons sarren, redeneert wethouder Moven zo ongeveer, laten we ze dan terug sarren. *Zij* maken een geluid dat voor *ons* onverdraaglijk is, laten *wij* dan een geluid maken waar *zij* een hekel aan hebben. Om uit te vinden met welk geluid je de dieren op de vlucht zou kunnen jagen, heeft hij enkele vogels gevangen en in een kooi in zijn tuin opgesloten. Als hij met een stoffer op een blik slaat gaan ze er vreselijk hard bovenuit krijsen. En wat het interessante is: ze doen dat soms op een heel andere toonhoogte dan de vrije vogels. Ze *kunnen* dus ook op een andere toonhoogte krijsen. Wethouder Moven hoopt nu uit te vinden aan welk soort geluid de vogels de meeste hekel hebben. Weet hij dat eenmaal, dan moeten

alle Decibellers dat geluid maar eens tegelijk maken. Wellicht jagen ze er de gehate dieren mee weg.

Het verbaast Stach dat de heer Moven er meer dan een uur over doet om dit uit te leggen, maar op zichzelf vindt hij het helemaal niet zo'n slecht idee. Er kan best iets in zitten. Hij is overigens wel de enige die luistert. Alle raadsleden kijken in kranten, schrijven in hun papieren of zitten te knikkebollen. Als Moven eindelijk is uitgesproken schrikt de burgemeester op en geeft het woord aan een ander raadslid. Ook die heeft een plan, evenals de dame die na hem het woord krijgt. De een wil een grote glazen koepel over de stad bouwen en de ander wil met alle inwoners verhuizen naar een andere provincie. Deze ideeën lijken Stach onzin.

Extra opmerkzaam wordt hij weer als de heer Blankert aan het woord komt. Hij wil een aantal vogels vangen, een flink aantal, en ze leren op een andere toonhoogte te fluiten dan de vrije vogels. Als ze het kunnen wil hij ze loslaten, zodat ze zich weer onder hun soortgenoten mengen. Wellicht zal dat de andere dieren inspireren ook eens een ander geluid voort te brengen. Evenals Moven heeft hij enkele vogels in een volière in zijn tuin. Het vervelende is nu dat ze zo eigenwijs zijn. Ze willen niet nafluiten wat hij ze voorzingt. Gaat hij hoog, dan gaan zij nog hoger, gaat hij laag, dan gaan zij lager. Naarlingen zijn het.

Wethouder Blankert maakt zich zo kwaad dat hij met zijn vuist op de lessenaar slaat. Het maakt weinig indruk op de raadsleden waarvan er steeds meer knikkebollen. Blankert begint in herhalingen te vervallen en Stach is blij als hij eindelijk zijn mond houdt. En dan neemt de burgemeester zelf het woord. Hij spreekt gloedvoller dan ooit, omdat hij het gevoel heeft dat er iemand naar hem luistert. De burgemeester heeft een vergif ontwikkeld dat de stembanden van de vogels zal aantasten. Dan zal het schreeuwen hun wel vergaan. Hij zit alleen nog met de moeilijkheid dat hij ze het vergif moet toedienen. Ze komen zelden naar beneden. Anders kon hij

proberen ze vergiftigd graan te laten pikken of zoiets. Nu speelt hij met de gedachte om erwten, die in het vergif zijn gedoopt, omhoog te schieten.

Stach is moe van het luisteren, maar nu weet hij het dan ook wel. Na alle ideeën die hij heeft gehoord lijkt het hem niet meer zo moeilijk de vogels tot zwijgen te brengen. Hij heeft een plan. Morgen zal hij meteen beginnen het ten uitvoer te brengen. Maar nu moet hij eerst slapen. Hij is doodmoe.

‘Hoe vond je de vergadering?’ vraagt de burgemeester, als ze in het burgemeestershuis zijn aangekomen.

‘Erg interessant,’ zegt Stach. ‘De oplossing is me op een presenteerblaadje aangeboden.’

Maar dat verstaat de burgemeester niet.

Stach wordt wakker met het opwindende gevoel dat hij die dag iets belangrijks gaat doen. Hij heeft heerlijk geslapen; ze hebben prima bedden in Decibel. Wat was er ook weer? O ja, de vogels. Hij weet hoe hij ze tot zwijgen kan brengen. Weet hij dat echt? Gisteravond, toen hij moe was en niet meer zo kritisch kon denken, leek het eenvoudig. Maar nu, in het morgenlicht... hij geeft zichzelf toe dat er ongeveer vijfhonderd redenen zijn waarom zijn plannetje zou kunnen mislukken.

Hij staat op, wast zich en kleedt zich aan.

‘En toch,’ mompelt hij, ‘als die wethouders en de burgemeester allemaal een beetje gelijk hebben met hun beweringen, dan moet het kunnen.’

De burgemeestersvrouw heeft toast gemaakt en thee en een zachtgekookt eitje. Ze ziet er fris en wakker uit, en nu haar man nog in bed is voert zij het hoogste woord. Stach kan zijn aandacht er niet bij houden. Hij piekert over zijn plan. Het hindert niet. Zijn gastvrouw is meer dan tevreden als hij op tamelijk goede momenten ‘ja’ en ‘och toch’ en ‘dat is me ook wat’ zegt.

Na het ontbijt gaat hij de stad in. Bijna was hij weer zonder oorleppen vertrokken. Zijn gastvrouw moet hem ermee achterna hollen. Hij gaat op zoek naar een radiowinkel. Algauw vindt hij de zaak van J. Holder en Zonen. De heer J. Holder zelf staat achter de toonbank.

‘Jongeman?’ zegt hij.

‘Meneer,’ zegt Stach, ‘ik zie dat u radio’s en strijkbouten en zo hebt. Verkoopt u ook andere elektronische apparaten?’

‘Wat wil je hebben?’

‘Ik vraag me af,’ zegt Stach, ‘of er iets bestaat waar een toon uitkomt, en dan zó dat je de hoogte van die toon kunt veranderen door aan een knop te draaien.’

‘O ja,’ zegt de man. ‘Een toongenerator met een luidspreker eraan.’

‘Ha, een toongenerator. En nu wil ik graag dat die toon erg hard is én erg hoog kan.’

‘Hoog is geen probleem,’ zegt J. Holder. ‘Die toongenerator kan tonen maken die zo hoog zijn dat je ze niet meer kunt horen. En hard, tjá, dan zullen we er een versterker tussen zetten.’

‘Waartussen?’

‘Tussen de toongenerator, die elektrische trillingen maakt, en de luidspreker, die de elektrische trillingen omzet in geluidstrillingen.’

‘Ik begrijp het zo’n beetje,’ zegt Stach. ‘Weet u wat ik nu wil? Dat het geluid honderd keer harder is dan het hardste waarvoor u ooit apparaten hebt verkocht.’

‘Allemensen,’ schrikt de man. ‘Daar heb je een heel huis vol versterkers en luidsprekers voor nodig. Dat kost tienduizenden gulden.’

‘Ik bezit acht gulden en een kwartje,’ zegt Stach.

‘Daar doe ik het niet voor.’

Stach buigt zich naar voren over de toonbank en fluistert: ‘Hoe zou u het vinden als er in de krant kwam te staan: de vogels van Decibel zijn verslagen met apparatuur van J. Holder en Zonen?’